

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2012

Índex

PRESENTACIÓ

3

1. CONGRESSOS I ALTRES REUNIONS CIENTÍFIQUES

4

2. SEMINARIS PERMANENTS

6

3. ORGANITZACIÓ DE CONFERÈNCIES I ALTRES ACTIVITATS DE DIFUSIÓ

8

4. PRINCIPALS PUBLICACIONS DE MEMBRES DEL CEFID

9

5. JORNADES D'ACTUALITZACIÓ CIENTÍFICA I DIDÀCTICA COORGANITZADES AMB L'ICE DE LA UAB

17

6. TESIS DOCTORALS

18

7. PROJECTES FINANÇATS

19

Presentació

Ens plau oferir-vos, com solem fer cada primavera, un resum de les activitats més rellevants desenvolupades pel CEFID durant l'any anterior, en aquest cas el 2012. La present memòria recull, en els seus dos primers apartats, les accions dutes a terme en la línia d'afavorir el debat científic i l'enfortiment i l'ampliació de xarxes de col·laboració i intercanvi de coneixements amb altres centres i grups de recerca; amb aquest objectiu comú, les actuacions han adoptat diverses formes: congressos, col·loquis, jornades i seminaris. D'altra banda, la memòria també presenta les activitats realitzades al llarg de l'any per tal de potenciar la difusió de coneixements, com ara conferències i exposicions. Cal remarcar que el manteniment d'una intensa activitat tant pel que fa a reunions científiques com a accions de difusió ha exigut un esforç especial en un context en què s'estan cegant moltes de les fonts de finançament que permetien emprendre noves activitats. Un extens apartat es dedica a les abundants publicacions de qualitat – llibres, capítols de llibre i articles en revistes de referència- que constitueixen la via principal de plasmació de la recerca desenvolupada pels membres del centre, alhora que posseeixen una evident dimensió de transferència de coneixements. Aquesta dimensió és igualment present, junt amb l'oferta d'una formació de qualitat, en les Jornades d'actualització científica i didàctica que anualment es coorganitzen amb l'ICE de la UAB i que el 2012 van arribar ja a la seva cinquena edició. Un altre vessant de l'àmbit de la formació, de caràcter clau per a un centre com el nostre, és el que fa referència als nous investigadors: el document recull les tesis doctorals dirigides per membres del CEFID i presentades al llarg del 2012. La memòria es clou amb una relació dels projectes i subvencions –vies de captació de recursos i, per tant, cabdals per al reforçament de l'activitat investigadora- a càrrec de membres o grups del CEFID, ja siguin novetats del 2012 o corresponguin a accions iniciades anteriorment que han seguit en vigor durant l'any.

CARME MOLINERO
Directora
Juny de 2013

Congressos i altres reunions científiques

Durant el 2012, des del CEFID es va impulsar la celebració d'un seguit de reunions científiques que, sota diversos formats –congrés, col·loqui, jornades, seminari-, tingueren com a fita comuna la potenciació del debat entre investigadors i l'intercanvi del coneixement generat a través de la recerca. En la perspectiva de reforçar les xarxes de col·laboració ja existents amb altres centres i grups i teixir-ne de noves, totes aquestes accions van ser coorganitzades amb altres institucions i, en una bona part dels casos, tingueren una marcada dimensió internacional, tant pel que fa als continguts com als participants.

- Col·loqui Internacional *Max Aub contra la muerte del mañana*. Facultat de Filosofia i Lletres de l'UAB, 12-13 d'abril de 2012. Coorganitzat pel GEXEL-CEFID i la Fundación Max Aub.
- Seminari *Intel·lectuals per als nous temps. El Franquisme politicocultural català dels anys quaranta*. Barcelona, 7-8 de juny de 2012. Coorganitzat pel CEFID, la Fundació Carles Pi i Sunyer i la Universitat Oberta de Catalunya.
- Col·loqui Internacional *Maquis: Història i Literatura*. Facultat de Filosofia i Lletres de l'UAB, 29 de juny de 2012. Coorganitzat pel GEXEL-CEFID i el Groupe de Recherche sur Résistances et Exiles (GREX), Université Paris Ouest Nanterre La Défense.
- Jornades *Género y exilio teatral republicano: entre la tradición y la vanguardia*. Madrid, 2 i 3 d'octubre; Barcelona, 5 d'octubre de 2012. Coorganitzat pel GEXEL-CEFID i el grup Estudios de Género del ILLA (InGenArTe) del Centro de Ciencias Humanas y Sociales del CSIC.
- Congrès Internacional *Societats en canvi: Espanya i Portugal als anys setanta*. Facultat de Filosofia i Lletres de la UAB, 15-16 de novembre de 2012. Coorganitzat pel CEFID i l'Instituto de História Contemporânea de la Universidade Nova de Lisboa (IHC-UNL)
- Seminari internacional *Noves perspectives en l'estudi del franquisme i la transició a la democràcia*. París, 6-7 de desembre de 2012.

Organitzat pel CEFID i l'ERESCEC (Équipe de Recherche sur les Sociétés et les Cultures de l'Espagne Contemporaine)-Université Paris 8, amb el finançament de l'Institut Ramon Llull.

2 Seminaris permanents

Les sessions dels seminaris permanents del GREF i el GEXEL han mantingut un ritme equiparable, per la seva intensitat, al del 2010 i el 2011. Els seminaris constitueixen àmbits en els quals, sovint des d'una òptica multidisciplinària, es presenten recerques que estan duent a terme o tot just han finalitzat destacats especialistes i es debaten en profunditat qüestions relacionades amb les línies de recerca dels grups. Les sessions realitzades durant l'any 2012 han estat les següents:

2.1. Seminari permanent del Grup de Recerca sobre l'Època Franquista (GREF-CEFID)

- *El cerebro de la bestia. El Instituto de Estudios Políticos, laboratorio de ideas de la dictadura franquista.*
A càrrec de Nicolás Sesma (Columbia University, Nova York)
Data: 3 de febrer de 2012.
- *El moviment de presos socials durant la Transició.*
A càrrec de César Lorenzo Rubio (UCLM)
Data: 24 de febrer de 2012.
- *«Nosaltres som el poble»: història social, memòria i identitats a la Romania post-socialista.*
A càrrec d'Àlex Amaya Quer (Universitat Babeş-Bolyai de Cluj-Napoca, Romania)
Data: 18 de maig de 2012.
- *La ruptura que no podia ésser. L'independentisme català sota el règim franquista.*
A càrrec d'Andrew Dowling (Cardiff University).
Data: 24 de maig de 2012.
- *De la transición «ideal» española a la transición «posible» chilena. Movimiento sindical y políticas de concertación social.*
A càrrec de Rodrigo Araya (GREF-CEFID).
Data: 1 de juny de 2012
- *«Nosotros somos lo que hemos construido esta ciudad». Autoorganización y movilización vecinal durante el tardofranquismo.*
A càrrec d'Ivan Bordetas (GREF-CEFID).
Data: 14 de juny 2012.

- *Las raíces del cambio en el movimiento sindical italiano. De la posguerra al «autunno caldo».*
A càrrec de Jorge Torre Santos (Archivio del Lavoro, Milà).
Data: 19 d'octubre de 2012.
- *Propostes metodològiques per a la investigació dels moviments socials.*
A càrrec de Florian Musil (Universitat de Viena).
Data: 13 de novembre de 2012.

2.2. Seminari permanent del Grupo de Estudios del Exilio Literario (GEXEL-CEFID)

- *Els camins del coneixement, la creació i l'exili*
A càrrec de Rosa Rius (Universitat de Barcelona) i María José González (Universitat de Barcelona), responsables de l'edició del llibre *Remedios Varo: els camins del coneixement, la creació i l'exili*
Data: 3 de febrer de 2012
- Presentació i estrena del documental *Así se hizo «En el balcón vacío» (Homenaje a Tomás Segovia)*
A càrrec de Dolores Fernández (AEMIC-Universidad Complutense de Madrid) i María Luisa Capella (AEMIC-UNED)
Data: 24 de febrer de 2012
- Sessió amb intervencions de:
Rosa Martínez Montón (GEXEL): Juan Renau, *Pasos y sombras. Autopsia.*
Natalia Kharitonova (GEXEL): El exilio republicano español de 1939 en la antigua Unión Soviética
Data: 23 de març de 2012
- *Recepción del exilio literario en la España de Franco: crítica y censura*
A càrrec de Blanca Ripoll Sintes (UB) i Berta Muñoz Cáliz (Centro de Documentación Teatral, Madrid)
Data: 27 d'abril de 2012

3

Organització de conferències i altres activitats de difusió

3.1. Cicle de conferències del GREF-CEFID

En la línia de realitzar activitats orientades a la difusió de coneixements, el GREF-CEFID va organitzar el seu tradicional cicle de conferències, que en la seva edició del 2012 va dur per títol *Societat i política durant el primer franquisme*

- Primera sessió, 16 de març de 2012
Polítiques de consens i actituds socials durant el primer franquisme.
A càrrec de Pere Ysàs (UAB)
El poder local en la configuració de l'Estat franquista.
A càrrec de Julián Sanz (Universitat de València)

- Segona sessió, 23 de març de 2012
La immigració de postguerra, un origen polític?
A càrrec de Martí Marín (UAB)
La política penitenciària en la consolidació de l'Estat franquista.
A càrrec de Gutmaro Gómez Bravo (Universidad Complutense de Madrid)

3.2. Exposició i Jornades «USA i els espanyols. Propaganda i cooperació cultural durant la guerra freda».

L'exposició, produïda per un equip d'investigadors de la Universidad Complutense de Madrid, es va exhibir entre el 2 de maig i el 22 de juny a la Sala d'Exposicions de la UAB (Edifici de la Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General, Plaça Cívica). L'acció va dur-se a terme a iniciativa del CEFID i es coorganitzà amb Cultura en Viu-UAB. Paral·lelament i sota el mateix títol, el 4 i l'11 de maig es van organitzar a la Facultat de Filosofia i Lletres unes jornades que comptaren amb les intervencions de Martí Marín, Olga Glondys i José Antonio Montero.

Principals publicacions de membres del CEFID

4.1. Llibres i capítols de llibre

Aguilar Cestero, Raül, *Memòries d'una feixa. La urbanització d'un poble pagès de la regió de Barcelona (Matadepera, 1931-1983)*, Ajuntament de Matadepera i eCOS República de Paper, 2012. (L)

Arnabat i Mata, Ramon i Foguet i Boreu, Francesc (amb Joan Cuscó Clarasó, i Joan Solé Bordes) *150 anys de música: Societat Coral El Penedès*, Vilafranca del Penedès, Institut d'Estudis Penedesencs, 2012. (L)

Arnabat i Mata, Ramon (amb Josep Santesmases i Ollé, dirs.), *1960-1980, transicions i canvis a les terres de parla catalana : actes del VIII Congrés de la CCEPC* (Barcelona, Cornellà de Llobregat, 10, 11 i 12 de novembre de 2011), Barcelona, Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; Móra la Nova, Institut Ramon Muntaner; Valls, Cossetània, 2012. (L)

Arnabat i Mata, Ramon (amb Antoni Gavaldà, eds.) *Homenatge al doctor Pere Anguera*, Catarroja, Afers, 2012. (L)

Arnabat i Mata, Ramon (ed.), *El Penedès a la Catalunya del segle XXI: 21es Jornades d'Estudis Penedesencs*, Vilafranca del Penedès, Institut d'Estudis Penedesencs, 2012. (L)

Arnabat i Mata, Ramon (coord.), *El Penedès sota les bombes (Alt Penedès, Baix Penedès, Garraf): crònica d'un setge aeri (1937-1939)*, Vilafranca del Penedès, Institut d'Estudis Penedesencs; Santa Margarida i els Monjos, Centre de Recerca i Documentació Aviació Republicana i Guerra Civil; Valls, Cossetània, 2012. (L)

Aulet, Jaume, *L'aiguat del 1962, 50 anys després*, Terrassa, Fundació Torre del Palau, 2012. (L)

Aznar Soler, Manuel i López García, José Ramón (eds.), *El exilio republicano de 1939 y la segunda generación*. Sevilla, Renacimiento, 2012 (L)

Ballester, David, «El socialismo catalán y su particular presencia ante el TOP», dins Javier Tébar (ed.), *“Resistencia ordinaria”: la militancia y el antifranquismo catalán ante el Tribunal del Orden Público (1936-1977)*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2012, pp. 169-178. (CL)

Barallat i Barés, Jaume, *¿Hacia dónde ir? ¿dónde estamos y hacia dónde vamos?* Barcelona, Exaequo, 2012. (L)

Casals i Martorell, Daniel, *La llengua i la literatura catalanes a les aules del segle XXI*, Barcelona, Societat Catalana de Llengua i Literatura (Universitat Autònoma de Barcelona), 2012. (L)

Claret Miranda, Jaume (amb Joan Fuster Sobreperere i Ferriol Sòria Ortíz), *10 diàlogos para la calidad democràtica*, Lleida, Milenio, 2012.

Domènech Sampere, Xavier, *Cambio político y movimiento obrero bajo el franquismo. Lucha de clases, dictadura y democracia (1939-1977)*, Barcelona, Icaria, 2012. (L)

Duch Plana, Montserrat, *República. dictadura i democràcia*, Lleida, Pagès, 2012. (L)

Foguet, Francesc (amb Montserrat Bacardí, eds.), edició de Pere Calders, *Fe de vida. Cartes a Rafael Tasis*, Barcelona, A contravent, 2012. (L)

Gallén, Enric (amb Lluís Permanyer, Sempronio, Néstor Luján, Joan-Anton Benach, Josep M. de Sagarra Àngel), *Sagarra i Barcelona*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona, Direcció d'Imatge i Serveis Editorials, 2012. (L)

Gelonch, Josep, *El poder franquista a Lleida*, Lleida, Universitat de Lleida, 2012. (L)

Godicheau, François, *No callaron: las voces de los presos antifascistas de la República (1937-1939)*, Toulouse, Presses Universitaires du Mirail, 2012. (L)

González de Garay Fernández, María Teresa, «Buero Vallejo: una página evangélica con apostillas de Valle-Inclán y ecos de Galdós» dins Domingo Matito, Francisco i Martínez Berbel, Juan Antonio (coords.), *La Biblia en el teatro español*, Vigo, Editorial Academia del Hispanismo, 2012, pp. 831-838. (CL)

González de Garay Fernández, María Teresa, «Surrealismo en los “poetas sorprendidos” de la República Dominicana (1943-1947)» dins Fuentes Vázquez, Manuel i Tovar, Paco (coords.), *A través de la vanguardia hispanoamericana: orígenes, desarrollos, transformaciones*, Tarragona, Universitat Rovira i Virgili, 2012, pp. 89-98. (CL)

Guixé Coromines, Jordi, *La República perseguida. Exilio y represión en la Francia de Franco, 1937-1951*, Universitat de València, 2012. (L)

Hernández Holgado, Fernando, «Cenetistas, anarquistas y libertarios varios, 1963-1977» dins Javier Tébar (ed.), *“Resistencia ordinaria”: la militancia y el antifranquismo catalán ante el Tribunal del Orden Público (1936-1977)*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2012, pp. 159-168. (CL)

Marín Corbera, Martí, «De derrotada a problemàtica i d'hostil a integrada: la política del franquisme a Catalunya entre 1939 i 1960», dins Gràcia Dorel-Ferré (coord.), *Comme une étoffe déchirée; les Catalognes avant et après le traité des Pyrénées*, Perpinyà, Trabucaire, 2012, pp. 160-175. (CL)

Marín Corbera, Martí, «La immigració a Barcelona, de la postguerra al desenvolupament. Suburbialització, dictadura i conflicte», dins Sebastian Balfour (ed.), *Barcelona malgrat el franquisme. La SEAT, la ciutat i la represa sense democràcia*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona i Museu d'Història de Barcelona, 2012. pp. 109-128 (CL)

Martínez i Muntada, Ricard, «A la izquierda de lo posible. Las organizaciones revolucionarias durante el tardofranquismo y más allá» dins Javier Tébar (ed.), *“Resistencia ordinaria”: la militancia y el antifranquismo catalán ante el Tribunal del Orden Público (1936-1977)*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2012, pp. 147-157. (CL)

Mir, Conxita (amb Joan Sagués San José i Jaume Barrull Pelegrí), *Ciudadania, espai urbà i memòria a la Lleida del segle XX*, Lleida, Pagès, 2012. (L)

Moliner, Carme (amb Manuel Loff, eds.), *Congrés Internacional. Societats en canvi: Espanya i Portugal als anys setanta*, CD, Bellaterra, Cerdanyola del Vallès, CEFID, 2012. (L)

Moliner, Carme, i Ysàs, Pere, «“Por la Democracia y el Socialismo”. El Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)», dins Javier Tébar (ed.), *“Resistencia ordinaria”: la militancia y el antifranquismo catalán ante el Tribunal del Orden Público (1936-1977)*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2012, pp. 135-145. (CL)

Moreno Cantano, Antonio César (coord.), *Propagandistas y diplomáticos al servicio de Franco (1936-1945)*, Xixón, Ediciones Trea, 2012. (L)

Moreno, Cantano, Antonio César, «La propaganda exterior católica del bando franquista durante la guerra civil española: el protagonismo de Albert Bonet», dins *Propagandistas y diplomáticos al servicio de Franco (1936-1945)*, Xixón, Ediciones Trea, 2012, pp. 179-212. (CL)

Puigsech, Josep, «Claves sobre la presencia militar y diplomática soviética: el Kremlin nunca quiso dominar España», dins Ángel Viñas (Ed.), *En el combate por la Historia*, Barcelona, Pasado y Presente, 2012, pp. 235-250. (CL)

Reig Tapia, Albert, «La pervivencia de los mitos franquistas» dins Ángel Viñas (ed.), *En el combate por la Historia*, Barcelona, Pasado y Presente, 2012, pp. 903-920. (CL)

Reig Tapia, Albert, «Residuos y derivaciones franquistas: unos ejemplos» dins Ángel Viñas (ed.), *En el combate por la Historia*, Barcelona, Pasado y Presente, 2012, pp. 921-942. (CL)

Risques, Manel (coord.), *Un segle d'Història de Catalunya en fotografies. Volum IV: Temps de Crisi i Transició*, Barcelona, Grup Enciclopèdia Catalana, 2012. (L)

Risques, Manel, *L'Estat a Barcelona. Ordre públic i governadors civils*, Barcelona, Editorial Base, 2012. (L)

Tébar Hurtado, Javier (amb Boix Lluch Isidor; López Bulla, José Luis i Navales Turmos, Carles, eds.), *Conversaciones en Colomers. Reflexiones sobre sindicalismo y política durante la transición a la democracia en España*, Col·lecció “Materials d'història de l'Arxiu” núm. 3, Barcelona, Fundació Cipriano Garcia, 2012. (L)

Tébar Hurtado, Javier (ed.), *“Resistencia ordinaria”: la militancia y el antifranquismo catalán ante el Tribunal del Orden Público (1936-1977)*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2012. (L)

Tébar Hurtado, Javier, «La “resistencia ordinaria” durante el tardofranquismo» dins *“Resistencia ordinaria”: la militancia y el antifranquismo catalán ante el Tribunal del Orden Público (1936-1977)*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2012, pp. 29-55. (CL)

Tébar Hurtado, Javier, «El movimiento de las Comisiones Obreras: el desafío obrero de la dictadura» dins Javier Tébar (ed.), *“Resistencia ordinaria”: la militancia y el antifranquismo catalán ante el Tribunal del Orden Público (1936-1977)*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2012, pp. 107-122. (CL)

Tébar Hurtado, Javier i Varo Moral, Nàdia, «Los ‘enemigos evidentes’ del régimen ante el Tribunal de Orden Público» dins Javier Tébar (ed.), *“Resistencia ordinaria”: la militancia y el antifranquismo catalán ante el Tribunal del Orden Público (1936-1977)*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2012, pp. 57-83. (CL)

Tébar Hurtado, Javier, «Llenguatges de classe i cultures polítiques a la Barcelona de mitjan segle XX», dins Sebastian Balfour (ed.), *Barcelona malgrat el franquisme. La SEAT, la ciutat i la represa sense democràcia*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona i Museu d'Història de Barcelona, 2012, pp. 185-210. (CL)

Thomàs, Joan María, «La Falange. De la revolución al acomodamiento», dins Ángel Viñas (ed.), *En el combate por la Historia*, Barcelona, Pasado y Presente, 2012, pp. 365-374. (CL)

Thomàs, Joan María, «José Antonio Primo de Rivera» dins Ángel Viñas (ed.), *En el combate por la Historia*, Barcelona, Pasado y Presente, 2012, pp. 861-870. (CL)

Varo Moral, Nàdia, «Lideratges i models de protesta a la Barcelona dels anys cinquanta (1951-1964)» dins Sebastian Balfour (ed.), *Barcelona malgrat el franquisme. La SEAT, la ciutat i la represa sense democràcia*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona i Museu d'Història de Barcelona, 2012, pp. 165-184. (CL)

Varo Moral, Nàdia, «Mujeres y Hombres: la ‘represión sexual’ de la militancia política» dins “*Resistencia ordinaria*”: *la militancia y el antifranquismo catalán ante el Tribunal del Orden Público (1936-1977)*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2012, pp. 85-103. (CL)

Veiga, Francisco, *La fábrica de las fronteras. Guerras de secesión yugoslavas (1991-2001)*, Alianza Editorial, Madrid, 2012. (L)

Ysàs, Pere, «Construcción democrática y construcción nacional en Cataluña» dins Saz Campos, Ismael; Archilés, Ferran (coord.), *La nación de los españoles: Discursos y prácticas del nacionalismo español en la época contemporánea*, València, Universitat de València, 2012, pp. 341-361. (CL)

Ysàs, Pere, «Defenderemos nuestra victoria con uñas y dientes. El tardofranquismo» dins Ángel Viñas (ed.), *En el combate por la Historia*, Barcelona, Pasado y Presente, 2012, pp. 705-724. (CL)

4.2. Articles de revistes

Aguilar Cestero, Raül (amb Vicenç Ruiz, Iago Otero i Giorgos Kallis), «De les feixes al xalets. L'ús social i polític de l'aigua en la destrucció d'una comunitat agrària. Matadepera (Vallés Occidental), 1931-1983», *Estudis d'Història Agrària*, núm. 24 (2012), pp. 311-327.

Amaya Quer, Àlex, «Unidad, totalidad y jerarquía: continuidades y rupturas en la teoría y la praxis de la Organización Sindical Española, 1939-1969», *Historia y Política*, núm. 28, juliol/desembre 2012, pp. 305-331.

Amaya Quer, Àlex, «Com escriure una tesi d'història: consells, tècniques i recursos», *Rúbrica Contemporània*, vol. 1, núm. 2, pp. 3-9.

Aulet, Jaume, «Estudis recents de literatura catalana contemporània», *Serra d'Or*, núm. 631-632, 2012, pp. 103-108.

Aznar Soler, Manuel, «*Le retour* de Carola Neher y el teatro de la memoria de Jorge Semprún», *Laberintos: revista de estudios sobre los exilios culturales españoles*, núm. 14, 2012, pp. 8-17.

Aznar Soler, Manuel, «*La puerta abierta*, obra teatral inédita de Juan Rejano», *Laberintos: revista de estudios sobre los exilios culturales españoles*, núm. 14, 2012, págs. 244-264.

Aznar Soler, Manuel, «Testimonio de Homenaje a Adolfo Sánchez Vázquez», *Laberintos: revista de estudios sobre los exilios culturales españoles*, núm. 14, 2012, pp. 301-308.

Canales Serrano, Antonio Francisco, «El Sepem y el debate sobre el bachillerato en los años cuarenta», *Educación XXI: Revista de la Facultad de Educación*, vol. 15, n° 1, 2012, pp. 219-239.

Canales Serrano, Antonio Francisco, «Pemartín y la frustrada fascistización de la enseñanza media española de posguerra», *Historia Social*, nº 74, 2012, pp. 65-84.

Casanellas, Pau (amb Daniel Escribano), «La precipitación del cambio político (1974-1977). Una mirada desde el País Vasco», *Historia Social*, núm. 73, 2012, pp. 101-121.

Casanellas, Pau (amb Daniel Escribano), «Frankismoa ikusezin. Biolentzia politikoaren inguruko “oroimen historiko” instituzionala», *Jakin*, núm. 190, maig-juny 2012, pp. 57-77.

Casanellas, Pau (amb Daniel Escribano), «Gizarte-mobilizazioak eta frankismoaren amaierako krisia. Euskal Herriko ekarpena», *Uztaro*, núm. 81, abril-juny 2012, pp. 17-38.

Chen, Chiao-In, «Els Camises Blaves i el feixisme xinès, 1932-1938», *Segle XX. Revista Catalana d'història*, núm. 5, 2012, pp. 15-36.

Domènech Sampere, Xavier, «La clase obrera bajo el franquismo. Aproximación a sus elementos formativos», *Ayer*, núm. 85, 2012, pp. 201-225.

Ferré Pavia, Carme, «Hipersexualització, entre la mirada incòmoda i l'oblit de la realitat», *Idees: Revista de temes contemporanis*, nº 35, 2012, pp. 22-25.

Foguet i Boreu, Francesc, «Margarita Xirgu y el exilio catalán», *Acotaciones: revista de investigación teatral*, nº 29, 2012, pp. 27-52.

Foguet i Boreu, Francesc, «Las razones del teatro catalán en el exilio», *Anales de la literatura española contemporánea (ALEC)*, vol. 37, nº 2, 2012, pp. 213-228.

Forti, Steven, «Entrevista a Xavier Vinader», *Atlántica XXII, revista asturiana de información y pensamiento*, núm. 23, pp. 49-51.

Gelonch, Josep, «FET y de las JONS en el món rural català de postguerra», *Segle XX. Revista Catalana d'història*, núm. 5, 2012, pp. 85-114.

González de Garay Fernández, Maria Teresa, «María Teresa León: sobre la historia de mi corazón», *Anales de la literatura española contemporánea, ALEC*, Vol. 37, núm. 2, 2012, pp. 249-274.

Larraz Elorriaga, Fernando, «El lugar de la narrativa del exilio en la literatura española», *Iberoamericana. América Latina, España, Portugal: Ensayos sobre letras, historia y sociedad. Notas. Reseñas iberoamericanas*, Vol. 12, núm. 47, pp. 101-114.

Larraz Elorriaga, Fernando, «La narrativa del exilio en dos revistas de origen falangista: “Destino” y “La Estafeta Literaria”», *Voz y letra: Revista de literatura*, Vol. 23, núm. 1, 2012, pp. 127-146.

López García, José Ramón, «La poesía del exilio republicano en la historiografía literaria: una revisión crítica», *Iberoamericana. América Latina, España, Portugal: Ensayos sobre letras, historia y sociedad. Notas. Reseñas iberoamericanas*, Vol. 12, núm. 47, 2012, pp. 115-128.

Marín Corbera, Martí, «Obrir els ulls a la immigració», *Vallesos. Gent, terra i patrimoni*, núm. 3, 2012, pp.66-68.

Molinero, Carme, «Nuevas formas de sindicalismo en un tiempo de contestación: CGIL y CCOO, 1966-1976», *Historia Social*, nº 72, 2012, pp. 133-153.

Mota Muñoz, José Fernando, «"Precursores de la unificación": el España Club y el Voluntariado Español, una experiencia unitaria de la extrema derecha barcelonesa (1935-1936)», *Historia y Política*, núm. 28, juliol/desembre 2012, pp. 273-303.

Mota Muñoz, José Fernando, «Breve panorámica de los archivos sindicales», *Historia, trabajo y sociedad*, núm. 3, 2012, pp. 183-198.

Peralta Gilabert, Rosa, «Diferentes vivencias en la escenografía del exilio: Alberto Sánchez, Miguel Prieto y Antoni Clavé», *Anales de la literatura española contemporánea*, Vol. 37, núm. 2, 2012, pp. 399-418.

Puigsech Farràs, Josep, «Los pasos de la diplomacia soviética para establecer el consulado de la URSS en Barcelona», *Ayer* núm. 86, 2012, pp. 169-195.

Puigsech Farràs, Josep, «Una comparativa republicanosoviètica. La premsa governamental davant la imatge del consolat de l'URSS durant la Guerra Civil», *Afers, fulls de recerca i pensament*, Vol. 27, núm. 71-72, 2012 (Exemplar dedicat a: Nosaltres, els valencians, 50 anys després (1962-2012)), pp. 267-285.

Reig Tapia, Alberto, «Paul Preston y el holocausto español», *Bulletin d'histoire contemporaine de l'Espagne*, núm, 47, 2012, pp. 275-290.

Riquer, Borja de, «Joan Ventosa i Calvell, l'home de la Lliga Catalana a Burgos. Les relacions dels catalanistes conservadors amb els militars rebels durant la Guerra Civil», *Segle XX. Revista Catalana d'història*, núm. 5, 2012, pp. 37-62.

Rodríguez, Juan, «Los exiliados republicanos y el cine (una reflexión historiográfica)», *Iberoamericana. América Latina, España, Portugal: Ensayos sobre letras, historia y sociedad. Notas. Reseñas iberoamericanas*, Vol. 12, núm. 47, 2012, pp. 157-170.

Sesma Landrín, Nicolás, «La historiografía sobre Vichy. Entrevista con Robert O. Paxton», *Historia del presente*, núm. 19, 2012, pp. 69-80.

Sesma Landrín, Nicolás, «"La dialéctica de los puños y las pistolas": una aproximación a la formación de la idea de estado en el fascismo español (1931-1945)», *Historia y política: Ideas, procesos y movimientos sociales*, núm. 27, 2012, pp. 51-82.

Tébar Hurtado, Javier, «"Unos viejos amigos en horas difíciles". La derrota del Eje y la persecución aliada de los fugitivos de guerra en la Barcelona de 1945», *Spagna contemporanea*, núm. 42, pp. 49-64.

Tébar Hurtado, Javier, «Barcelona, escenario simbólico del paso a la "neutralidad" franquista durante la Segunda Guerra Mundial», *Bulletin for Spanish and Portuguese Historical Studies*, Vol. 37, 2012, Iss. 1, Article 1.

Tébar Hurtado, Javier, (amb Andrea Tappi), «Un dizionario nato vecchio. Legittimazione e delegittimazione della Seconda Repubblica spagnola», *Passato e Presente*, fascicolo 85, 2012, pp. 81-91.

Tébar Hurtado, Javier, «Barcelona, marzo de 1951: del boicot a la huelga general. Apuntes sobre movilización social y la protesta bajo el Franquismo», *Anuario Primero de Mayo*, 2012, pp. 571-593.

Thomàs, Joan Maria, «Introducción: La División Azul, una mirada crítica», *Cuadernos de historia contemporánea*, núm. 34, 2012, pp. 11-13.

Valls, Fernando, «El hombre de la flor de lis: De una primera lectura de "Los enamoramientos"», *Ínsula: revista de letras y ciencias humanas*, núm. 785-786, 2012, pp. 32-35.

Vilanova i Vila-Abadal, Francesc, «Después de Mussolini y el rey. 2. Del Frente Popular italiano a las trampas de la Democrazia Cristiana (1948-1953)», *Spagna Contemporanea*, núm. 41, 2012, pp. 99-112.

Vilanova i Vila-Abadal, Francesc, «Ramon d'Abadal i de Vinyals: construir una historiografía conservadora catalana en el siglo XX», *Historiografías: revista de historia y teoría*, núm. 4, 2012, pp. 62-83.

Vinyes, Ricard, «Verdade e memória na experiência europeia. Sobre as paisagens da memória.», *Revista de direito brasileira*, núm 3, 2012, pp. 435-477.

5 Jornades d'actualització didàctica i científica coorganitzades amb l'ICE de la UAB

L'estiu del 2012 es va celebrar, en col·laboració amb l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la UAB, la cinquena edició de les Jornades d'actualització didàctica i científica, adreçades de manera preferent –però no exclusiva- al professorat d'ensenyament secundari. En aquesta ocasió, el tema de les jornades va ser *La guerra civil i la construcció de l'Estat franquista: noves aportacions*. Van intervenir-hi com a ponents Víctor Hurtado, José Luis Martín Ramos, Montserrat Duch, Manuel Aznar Soler, Juan Avilés, Fernando Hernández Sánchez, Gemma Tribó, Maria Campillo, Francesc Vilanova, Pere Ysàs i Xosé Manoel Núñez Seixas. Les jornades van tenir lloc del 2 al 6 de juliol i van comptar amb la participació d'un centenar de persones.

6 Tesis doctorals

El 2012 s'han presentat tres tesis doctorals dirigides per membres del CEFID, en una nova mostra de la solidesa de la capacitat del centre per a formar nous investigadors. Són les següents:

- Rodrigo Araya, «De la transición “ideal” española a la transición “posible” chilena. Movimiento sindical y políticas de concertación social». Directora: Carme Molinero. Data de lectura: 19 juny de 2012
- Ivan Bordetas, «“Nosotros somos lo que hemos construido esta ciudad”. Autoorganización y movilización vecinal durante el tardofranquismo». Directors: Martí Marín i Pere Ysàs. Data de lectura: 12 de juliol de 2012
- Jordi Monsó Dilla, «Política d'ordre públic i repressió durant la Restauració, 1875-1898». Director: Manel Risques. Data de lectura: 5 d'octubre de 2012

7 Projectes finançats

Els membres, grups i equips d'investigació del CEFID participen en projectes finançats per diverses institucions, entre d'altres el Mineco (abans MICINN) i l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR, Generalitat de Catalunya); el finançament s'obté, especialment, a través de convocatòries competitives. Aquesta tasca de captació de recursos és un element cabdal a l'hora de desenvolupar una activitat de recerca de qualitat. Si el 2009 diversos grups o investigadors vinculats al CEFID van obtenir un notable èxit en la convocatòria d'ajuts per donar suport als grups de recerca de Catalunya (AGAUR) per al període 2009-2013, durant els anys següents s'ha mantingut l'esforç per captar nous recursos i assegurar d'aquesta forma la continuïtat i l'ampliació de les línies de treball en marxa. En aquest sentit, a l'apartat 7.1 es presenten tres nous projectes finançats pel Mineco; dos d'ells s'han posat en marxa el 2012 i l'altre, aprovat durant l'any, ho ha fet el 2013. A l'apartat 7.2. es referencien els grups de recerca integrats en el CEFID o dirigits per membres del centre que gaudeixen dels ajuts d'AGAUR aprovats el 2009. A l'apartat 7.3, els projectes d'investigació que, finançats pel Mineco i altres institucions, van ser obtinguts en convocatòries anteriors i seguiren desenvolupant-se durant el 2012.

7.1. Nous projectes

- *Salvador Espriu: estudi genètic i interartístic de la seva obra.*
Investigador principal: Víctor Martínez Gil
Referència: FFI2011-25037
Durada: 2012-2014
- *Escriptors catalans de la República (1931-1936)*
Investigador principal: Jordi Castellanos († 19/10/2012)
Referència: FFI2011-25051
Durada: 2012-2014

- *La izquierda en la transición española*
Investigador Principal: Pere Ysàs
Referència: HAR2012-31431
Durada: 2013-2015

7.2. Ajuts a grups de recerca de Catalunya (SGR – AGAUR, 2009-2013)

Ajuts a grups integrats en el CEFID:

- Grup de Recerca sobre l'Època Franquista (GREF)
Coordinador del grup: Pere Ysàs
Referència: 2009 SGR 710
- Grupo de Estudios sobre el Exilio Literario (GEXEL)
Coordinador del grup: Manuel Aznar Soler
Referència: 2009 SGR 1286

Ajuts a grups de recerca coordinats per membres del CEFID:

- Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània
Coordinador del grup: Jordi Castellanos († 19/10/2012)
Referència: 2009 SGR 349
- Grup d'Història del Parlamentarisme
Coordinador del grup: Borja de Riquer
Referència: 2009 SGR 920
- Grup de Recerca en Arts Escèniques (GRAE)
Coordinador del grup: Francesc Foguet
Referència: 2009 SGR 1034
- Grup de Recerca sobre Elits i Partits Polítics (GREP)
Coordinadora del grup: Montserrat Baras
Referència: 2009 SGR 1290

7.3. Projectes finançats pel Mineco i altres institucions obtinguts en convocatòries anteriors i que han seguit en curs durant 2012.

- *Cataluña en la transición española*
Investigadora principal: Carme Molinero
Referència: HAR 2009-07825
Durada: 2010-2012
- *Escena y literatura dramática en el exilio republicano de 1939*
Investigador principal: Manuel Aznar Soler
Referència: FFI2010-21031
Durada: 2011-2013

- *Memoria y sociedad. Las políticas de reparación y memoria y los procesos sociales en la construcción de la memoria pública contemporánea en España*
 Investigador principal: Ricard Vinyes
 Referència: HAR2011-23490
 Durada: 2012-2014

- *El Tribunal de Orden Público. Actors i dinàmiques polítiques. Catalunya, 1963-1976*
 Investigador principal: Javier Tébar
 Referència: Ministerio de la Presidencia, ref. 240
 Durada: 2011-2012

- *Estado e memória: políticas públicas da memória da ditadura portuguesa (1974-2009).*
 Investigador principal: Manuel Loff (Universidade do Porto)
 Investigadors del CEFID participants: Carme Molinero i Pere Ysàs
 Referència: PTDC/HIS-HIS/121001/2010 (Fundação para a Ciência e Tecnologia)
 Durada: 2012-2013